

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark biskop

Visitasedrag

Skien sokn og Borgestad sokn

26. september til 1. oktober 2017

INNLEDNING

Kjære menigheter! Nåde være med dere og fred fra Gud vår far og Herren Jesus Kristus!

Siste visitas i Skien var i 2008. I Borgestad var siste visitas i 2004.

Mye har skjedd i Den norske kirke de siste årene. På nasjonalt plan er kirken skilt fra staten. Den norske kirke er i dag en selvstendig folkekirke. Kirken har gjennomført store reformer. Det er nok å nevne gudstjenestereformen og trosopplæringsreformen. Boplikten for prester er opphevet. Kirkemøtes vedtak om likekjønnet vigsel har satt spor.

Mye har også skjedd lokalt. For eksempel var Borgestad og Gjerpen ett prestegjeld under visitasen i 2004. Borgestad ble i 2006 skilt ut som eget sokn. Det har hele tiden siden vært nært samarbeid mellom de to soknene. Samarbeidet om presteressursene er flyttet fra Gjerpen til Skien som en toårig prøveordning. Ordningen skal evalueres når forsøksperioden er over.

FORBEREDELSE

En visitas er mer enn at biskopen besøker menighetene. Før visitasen leverer sokneprestene, sammen med kirkeverge og råd, en visitasmelding som forteller hva som har skjedd siden siste visitas. Meldingen inneholder også en vurdering av situasjonen i dag og tanker om hva som ligger foran.

Jeg oppfordrer menigheten til å lese sin melding. Visitasmeldingen er et offentlig dokument som gir et godt bilde av menigheten.

Før visitasen har rådgivere ved bispedømmekontoret, sammen med kirkeverge, driftskonsulent, oppsynsmann, kirketjener og konstituert prost, foretatt en befaringsreise av soknets kirker og kirkegårder.

Prost Asgeir Sele har hatt kontorvisitas. Jeg ber om at administrasjonen følger opp hans rapport. Prost Gunnar Thelin har vært prosjektleder for visitasen.

GJENNOMFØRING

Først litt om gjennomføringen.

MØTE MED STABENE

Jeg starter som regel visitasen med å treffe de ansatte. De er en viktig ressurs for menigheten, og de er mine medarbeidere i det å bygge kirke lokalt rundt om i bispedømmet.

Først møtte jeg de to stabene samlet. I løpet av visitasen har jeg også møtt stabene hver for seg. Det er en flott gjeng. Her er kreativitet, humor, omsorg, varme og vilje til det beste for menigheten.

MØTE MED MENIGHETSRÅDENE

En kirke kan ikke overleve uten at frivillige tar ansvar. Menighetsrådene har en spesielt viktig rolle i vår kirke. Det er menighetsrådet som vedtar lokale planer og utmeisler menighetens strategier.

Tenk stort om det å sitte i rådet. Jeg vil takke dere som i dag har denne oppgaven i Skien og Borgestad. Det er viktig at dere finner en riktig balanse mellom ønsker og ressurser.

Så vil jeg si til dere som ikke sitter i rådet. Tenk stort om de som sitter i menighetsrådet. Be for dem. Tal vel om dem. Vær glad for at noen tar på seg dette vernet. Vær positiv når de utfordrer deg til en oppgave.

MØTE MED MENIGHETSLIVET

Stab, råd, ansatte og frivillige har et felles mål i å bygge kirke, og i å finne de gode ordningene og aktivitetene i Borgestad og Skien menigheter.

Jeg har møtt stor aktivitet både i Skien og i Borgestad. De åpne kveldsarrangementene under visitasen forteller om bredde og kvalitet. På tirsdag var det Reformasjonsjubileumsmøte i samarbeid med Skien KFUK/M. På onsdag var det jubileumskonsert i Borgestad kirke, hvor Borgestad kirkekor med solister framførte musikkspillet «Kirken vår – 110 år» og kantaten «I Herrens tempel» Begge skrevet av lokale kantorer. På torsdag var det bibeltime der sokneprestene innledet om skriftsyn på Luthers- og i vår tid.

DIAKONI

Begge menighetene vil diakoni. Det vil også kommunen. Dere har ansatte både på fellesrådets lønningsliste og på innsamlede midler. Og dere har mange frivillige.

Jeg mener at kirkens troverdighet blir testet gjennom menighetens diakonale innsats. Kirkens åpne og utstrakte hånd til de som er utenfor, har alltid fulgt den kristne tro. Diakoni er et kjennetegn på Guds rike.

Vi snakket mye med kommunen om diakoni, at kirken gjennom sin mangfoldige virksomhet kan gjøre Skien til en bedre by å bo i.

Vi var også innom retten til trosutøvelse for de som er avhengig av den kommunale helse – og omsorgstjenesten. Menighetene ønsker i dialog med institusjonene å videreutvikle praktiske og gode samarbeidsmodeller

Jeg fikk også denne gang mulighet til å gå innom Skien diakonale senter, og er imponert over det nye hybelhuset og driften av SDS.

TROSOPPLÆRING

Visitasmeldingen forteller om bredde, kvalitet og kreativitet. Jeg har tidligere møtt mange presteskjorter på visitaser, men det er første gang jeg har møtt en fortellerskjorte. En skjorte med striper nedenfra og opp!

Trosopplæringsreformen er noe av det viktigste som har skjedd i kirken de siste årene, men ansvar for å formidle kristen tro og kunnskap til kommende generasjoner, kan ikke bare overlates til ansatte rundt om i menighetene. Hele menigheten må være med. Det samme må foreldre, besteforeldre, faddere og de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene. Kanskje skal det være et konkret satsingsområde i arbeidet med frivillighet de nærmeste årene. Hvis vi ikke står sammen, blir det vanskelig å nå våre mål om trosopplæring til alle våre døpte. Jeg synes å høre en røst om synkende prosentvis deltakelse i trosopplæringsaktivitetene. Det er utfordrende for kirken.

GUDSTJENESTELIVET

Gudstjenesten er menighetens hovedsamling. Begge visitasmeldingene forteller om kontinuerlig arbeid med gudstjenestene. Dere søker mangfold og følger opp gudstjenestereformen med å involvere stadig nye i tjenesteoppgaver knyttet til gudstjenesten.

Jeg har under visitasen møtt flotte kor knyttet til menighetene. De er en ressurs for et rikt og mangfoldig gudstjenesteliv som jeg håper dere utnytter.

KIRKENE

Det er to usedvanlige vakre kirker jeg har visitert denne gangen. I Borgestad fikk jeg med meg jubileum både for kirka og for glassmaleriene som er laget av Emanuel Vigeland, en av våre største kirkekunstnere. Jeg oppfordrer dere til å utnytte rikdommen disse vakre kirkebyggene representerer. Ikke sant, bare se dere rundt i denne kirka! Det er gode rom å være i. Jeg tror at disse to kirkerommene har en unik mulighet til å skape kontakt og presentere menigheten til stadig nye.

REKRUTTERING

Både Borgestad og Skien nevner utfordringen som ligger i rekruttering. Det gjelder til råd og utvalg, til praktiske oppgaver og deltakelse i menighetenes aktiviteter. Dere i Borgestad er så ærlige at dere skriver i visitasmeldingen at menighetskjernen krymper inn. Det å erkjenne dette, er et av de første skrittene på veien framover. Dere har også vært med i prosjektet Menighetsutvikling.

Det er ulikt hvordan menigheter tar tak i rekrutteringsutfordringen. En lykkes ikke til enhver tid. Men dere må ikke gi opp. Gjennom bønn og arbeid har vi løfter om at den treenige Gud vil være med i prosessen med å kalle nye til konkrete tjenester og til gudstjenestedeltakelse.

MØTE MED KOMMUNEN

Jeg møter alltid kommunens ledelse. For meg er dette viktige møter.

Fra kommunen møtte jeg: ordfører, rådmann, assisterende rådmann og økonomimedarbeider. Jeg hadde med meg kirkeverge, leder av kirkelig fellesråd, de to sokneprestene, prostens, diakonimedarbeider og min sekretær.

Jeg sier det igjen. Det er gode relasjoner mellom kirke og kommune her i Skien. Kirkevergen og fellesrådet har forbilledlige kontaktmøter med kommunen. Det skaper forutsigbarhet og gir stadig nye muligheter.

Som folkekirke er vi fri fra staten. Men vi er fremdeles knyttet til kommunen, blant annet gjennom kommunens økonomiske ansvar for kirkebyggene, prestekontoret og ellers lovpålagte oppgaver ivaretatt av kirkelig fellesråd.

Kirkens visjon «Mer himmel på jord» har som et av sine delmål at kirken skal engasjere seg i samfunnet. Møtet med kommunen viste at samarbeid mellom kommunen og kirken gir gode muligheter for det.

Første punkt på agendaen var «Hva kan Den norske kirkes menigheter bidra med inn mot oppvekst, kultur, frivillighet og diakoni.» Jeg har allerede nevnt diakoni og institusjoner. Det blir også medvirkningsmøter i forbindelse med at kommunen reviderer sin kulturplan.

Ellers var vi innom; restaurering av orgelet i Skien kirke, behov for nytt lys- og lydanlegg i Skien kirke, kontorforholdene på Borgestad menighetskontor og behov for utvidelse av Borgestad kirkegård.

MØTE MED FYLKESMANNEN

Det er også viktig for meg å møte Fylkesmannen. Gjennom året har vi jevnlig kontakt, blant annet i forholdet kirke-skole samarbeid.

Jeg møtte Fylkesmannen som hadde med seg fylkeslegen og representant for undervisningsavdelingen.

Samtalen var innom følgende tema; flyktninger, samarbeid kirke-skole og barnehage, sammenslåing av kommuner/fylker, Samarbeidsråd for tro og livssyn (STL) og kontakten biskop – fylkesmann i fremtiden.

MØTE MED SKOLEN

Tidligere var biskopens besøk på skolen noe av det viktigste ved en visitas. Slik er det ikke lenger. Biskopen må invitere seg selv.

Jeg er takknemlig for at Menstad ungdomsskole tok imot invitten. Først møtte jeg 10. klasse som hadde spørsmålene klare. Jeg vet ikke om svarene var like klare, men dette er bare noen av de spørsmålene jeg fikk:

«Hvordan kan mennesket få nåde fra Gud? Er det ikke pinlig å tenke på alt det gale som er gjort i kristendommens navn opp gjennom historien? Mener Den norske kirke at en som ikke er døpt, er utenfor Gud? Hva tenke du om at en som er døpt konfirmerer seg borgerlig? Hva tenker du om homofile ekteskap? Kan en bli kristen som voksen?»

Etterpå møtte jeg rektor, inspektør, sosiallærer, lærere på 10. trinn og KRLE-lærere i ungdomsskolen. Vi møttes på Menstad bydelshus. Vi trenger gode møteplasser. Konseptet med bydelshus var etter min mening en slik god møteplass.

Når det gjaldt forholdet kirke-skole, var det felles enighet om å utvikle samarbeidet innenfor dagens muligheter og begrensninger. Kateketen fikk i oppdrag, sammen med soknepresten, å ta kontakt med rektor for å sette i gang arbeidet med en plan for samarbeid mellom Borgestad menighet og Menstad ungdomsskole.

KIRKEN OG LOKALSAMFUNNET / BEDRIFTSBESØK

Hele tre bedriftsbesøk fikk vi plass til. Tre bedrifter som for meg er viktige samfunnsaktører. Dermed er de viktige for innbyggerne i Skien og Borgestad, og viktige samarbeidspartnere for menighetene.

Jeg møtte redaktørene i både TA og Varden og daglig leder i fotballklubben Odd. Odd er jeg forresten ikke ferdig med. Jeg er invitert med på kampen mot Haugesund i ettermiddag.

Det er ikke alltid jeg får anledning til å møte en sportsklubb på dette nivået. Det var spennende å høre om klubbens filosofi og kultur. Jeg tar bare fram følgende setning som gikk igjen i flere sammenhenger: « I Telemark er det lagspill mellom topp og bredde som gjør oss gode.»

Det var som å være på kurs for å lære om hvordan ansatte, råd og frivillige skal bygge menighet.

STL – SAMARBEIDSRÅD FOR TRO OG LIVSSYN

Vi lever i et flerkulturelt samfunn. Det er ikke lenge siden alle barn i Norge hørte på lørdagsbarnetimen, og alle hadde kristendom på skolen.

Sånn er det ikke lenger. Vi kjenner ikke hverandre på samme måte. Derfor er jeg glad for alle steder hvor det er organisert et samarbeidsråd for tros og livssyn, slik dere har her i Skien. Jeg møtte en del av rådet og sitter igjen med inntrykket av at det satses på dialog i Skien.

OPPSUMMERING OG UTFORDRINGER

En visitas er ikke over når jeg drar. Det er på en måte nå det begynner. Håpet er at våre dager sammen har støttet de gode prosessene hos dere og satt i gang nye, for en menighet må alltid være i bevegelse. Det blir prestens oppgave å følge opp visitasen hos dere.

Når jeg oppsummerer disse dagene sammen med dere, vil jeg gi dere følgende utfordringer:

1. Prøvetiden for å dele presteressursene er nå over. Det er tid for å evaluere felles prestetjeneste mellom Borgestad og Skien.
2. Retten til å utøve sin tro eller livssyn gjelder også for den som er i det offentliges omsorg. Ta imot kommunens invitt til å finne praktiske ordninger. Jeg utfordrer dere til å lage et kurs for de som arbeider på institusjonene. Trenger dere hjelp, er det god fagekspertise ved bispedømmekontoret.
3. Trosopplæring. Uten at hele kirken og hjemmene er med, vil vi mislykkes. Både Skien og Borgestad har en utfordring med å ansvarliggjøre hele menigheten i trosopplæringsarbeidet, og knytte til seg nødvendige medspillerne blant foreldre og faddere.

4. Skien menighet pusser opp ungdomshuset. Jeg oppfordrer Skien menighet: Be, planlegg, organiser og utrust frivillige, slik at dere kan starte et kontinuerlig arbeid for barn og ungdom når huset er ferdig. Ta det gjerne med som et fast element i kirkebønnen i søndagens høymesse.
5. Til Borgestad. Dere ble enige med lærerne på Menstad ungdomsskole om å utarbeide en plan for samarbeidet kirke – skole. Kateketen fikk oppdraget sammen med soknepresten å ta kontakt med rektor og starte planleggingen. Jeg vil høre fra dere når planen er klar.
6. Jeg ber også Borgestad fullføre arbeidet med diakoniplanen som dere er godt i gang med.

AVSLUTNING

Det heter om Borgestads kirke; «Et sted der vi kan sjelens hvile få. Et sted der vi kan livets kilde nå.» Vi er med i et stort fellesskap.

Jeg reiser herfra fylt med takk, og jeg hilser dere med Paulus ord til menigheten i Tessaloniki: ”Vi takker alltid Gud for dere alle når vi husker på dere i våre bønner. For vår Gud og Fars ansikt husker vi stadig på hvordan dere er virksomme i tro, arbeider i kjærlighet og holder ut i håp til vår Herre Jesus Kristus.(1 Tess.1.2-3)

Agder og Telemark bispestol 1. oktober 2017

Stein Reinertsen, biskop

: